

REC'D MAR 8 1977

N.Y. PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA.
P.O. BOX 2231
NEW YORK, NY 10017

KP EXCH

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 4

307 West 30th St., New York, N. Y. 10001, 1977 vasario-Febr. 25

70-ieji metai

TO ALL MEMBERS OF THE LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

PAUL P. DARGIS

As President of the Lithuanian Alliance of America, I am happy to inform you that our organization at this time has attained an exceptionally strong financial status.

It is of the utmost importance that we not only maintain this position, but we must at all times strive to increase our membership. As we are approaching our 100th Anniversary we must look forward

to entrusting the Alliance's assets and its members welfare to our children and grandchildren who have been brought up to love and cherish the Lithuanian language and to maintain and strengthen our Lithuanian heritage.

It therefore is important that our members and prospective members enroll their children and grandchildren to share the benefits and material aid the Alliance offers its members.

With foresight, the Lithuanian Alliance of America is offering a Class V-2, Twenty Payment Life Policy, without medical examination to those 70 years of age or under in the amounts of either \$1,000 or \$2,000. In addition to this, there is a 45% discount on the First Year Premium payment and a 10% discount on the remaining 19 years' premiums.

Please give this SPECIAL MEMBERSHIP DRIVE your personal attention, and convey your thoughts and opinions to me. Questions will receive due consideration.

Dr. Jonas Šliūpas ir dr. Jonas Basanavičius.

Basanavičiaus ir Šliūpo Aušra išjudino lietuvius

Atsirasti Aušrai sąlygas sudarė 19 amžiaus pradžioje prasidėjęs tautinio atgimimo sąjūdis.

Nuotąikos veikė susipratusią Lietuvos šviesuomenę. Tautos gyvenime reikėjo rasti tinkamą kryptį. Kas darytina? Eiti su lietuvių kultūra slopinusiais lenkais, pralaimėjusiais 1863 m. sukilimą, ar su pasiskelbusiais lietuvių išvaduotojais rusais? 1864 m. spaudos uždraudimas abejones išsklaidė. Reikėjo pasirinkti savo kelią. Sužadinti visuomenėje tautinį susipratimą reikėjo spaudos.

Dirva dalinai buvo paruošta ankstyvesnių lietuvių kultūrinio gyvenimo pionierių, Simono Daukanto ir vysk. Motiejaus Valančiaus, kurie išmokė tautos dalį lietuviškai skaityti, savo raštais iškėlė tėvynės meilės kibirkštis.

Aušros pirmasis redaktorius ir leidėjas dr. Jonas Basanavičius ir aušrininkas Jonas Šliūpas prisipažįsta, kad juose tautiškumą išugdė lietuviškai nusiteikę jų tėvai ir šeimos aplinka.

J. Basanavičiaus tėvas Juras, paprastas ūkininkas, teisingas ir visu gerbiamas žmogus (miręs 1879 m.). Jam sūnus Jonas dėkingas už širdyje išugdytą patriotizmą. Tėvų įdiegtą tėvynės meilę toliau kurstė lietuviškos knygos — ypač Šiaulėniškis senelis. Didelę įtaką padarė jo pažinimų formavimuisi ir senovės lietuvių istorikai: Strikovskis, Gvegnini, Kromeras, Dluogošas ir kt.

Panašiai rašė ir J. Šliūpas: "Dar septynių metų vaikiščių būdamas tėvų namuose su didžiausiu užsidegimu Rakandžiuose mėgdavau skaityti balsiai motynai ir šeimyniškėms, vakarais gryčioje prie šakalio žiburio bedirbantiems, visokias lietuviškas knygeles, kurios man pateko į rankas: "Šiaulėniškį senelį," "Vaikų knygele," "Paaugusiems žmonėms knygele," ypač "Branelę."

Leisti lietuvišką laikraštį buvo sumanyta dar prieš 1863 m. sukilimą, bet tada dar nebuvo pakankamai jėgų, ir valdžia nedavė leidimo. 1882 m. J. Basanavičius pradėjo tartis su Zauerveinu įkurti lietuvių mokslo draugiją, kuri leistų laikraštį. Bet 1883 įsteigtas tik laikraštis Aušra. Jos sumanytojas, pirmasis redaktorius ir siela buvo dr. J. Basanavičius. Jis tuo metu gyveno užsienyje, daugiausia Bulgarijoje (1884-1905), vėliau Prahoj, tai laikraštį tvarkė kiti, būtent, Mažosios Lietuvos lietuvis Mikšas, vėliau dr. J. Šliūpas, o kai šį vokiečių valdžia privertė išvykti į Ameriką, — vėl Mikšas.

Aušra pradžioje buvo spausdinama Ragainėje, vėliau Tilžėje, paties Mikšo įsteigtoje spaustuvėje.

Tąsa 2 pusl.

DEPARTMENT OF STATE
WASHINGTON

February 15, 1977

Dear Mr. Charge d'Affaires:

On behalf of the Government and people of the United States, I am pleased to send you greetings and best wishes on the occasion of the fifty-ninth anniversary of Lithuanian independence.

Our nation has benefited greatly from the many contributions of its citizens of Lithuanian origin. We are all made richer by the undaunted spirit of liberty and self-determination of the Lithuanian people and by their continuing efforts to maintain their proud national heritage.

Sincerely,

Arthur A. Hartman
Acting Secretary

Dr. S. A. Backis,
Charge d'Affaires of Lithuania

Tėvynė

SUSIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Published semi-monthly except July and August by the
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. [212] 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:

In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post
Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti
ne vėliau, kaip prieš savaitę laikraščio numeriui išeinant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako.

Basanavičiaus ir Šliūpo Aušra išjudino lietuvius

[Tęsiama iš 1 pusl.]

Projektą leisti lietuviškam laikraščiu dr. J. Basanavičius išdėsto savo privačiuose laiškuose, straipsniuose ir savo pokalbiuose su J. Mikšu, J. Šliūpu, ypač su dr. Jurgiu Zauerveinu, dideliu lietuvių tautos gerbėju ir mylėtoju, garsios dainos "Lietuviais esame mes gimę" autoriumi.

Dr. J. Zauerveinas savo leidžiamoje "Lietuviškoje Ceitungoje" 1882 m. iškėlė sumanymą prūsų lietuviams organizuoti "Lietuvišką draugystę" populiariems raštams leisti, apsaugoti Prūsijos lietuvius nuo suvokietėjimo ir juose pažadinti tautinį susipratimą. J. Zauerveino projektas sukėlė laikraštyje plačią diskusiją, kurios pabaigoje prieina išvados — "steigti tam tikrą laikraštį visai Lietuvai šviesti."

Tuomet J. Basanavičius pasikvietė J. Mikšą atsakinguoju redaktoriumi ir ėmėsi darbo: rinkti medžiagą, ją tvarkyti, parūpinti lėšas ir t. t.

J. Basanavičius "Aušros" nr. 1 įžanginiame straipsnyje nurodė jos programą — iškelti tautinį idealą.

Lietuvių tauta — senovėje buvo didelė ir galinga, dabar sumažėjusi ir vis tebemažėjanti, tuo tarpu kai kitos mažesnės ir didesnės tautos, turėdamos laisvę, auga, tarpsta ir tarsi laukia, kada nutautėję lietuviai paskės jų bangose. Autorius pabrėžia: "Juk ir mes esame tokie pat žmonės, kaip ir mūsų kaimynai ir norime visomis teisybėmis, priklausančiomis visai žmogystei, lygiai su mūsų kaimynais naudotis."

Reikėjo šalinti priežastis, dėl kurių Lietuva sunyko. Ypač buvo būtina nukreipti jėgas kovai su nutautėjimu, kalbos nykimu ir švietimo stoka. Tam reikėjo žadinti tautinį lietuvių susipratimą, atgauti spaudą ir įvesti lietuvių kalbą į viešąjį gyvenimą; į mokyklas, valstybines įstaigas, bažnyčias.

Aušrininkų darbą sunkino daugelio inteligentų abejingumas jų iškeltoms idėjoms, karjerizmas, stoka optimizmo ir tikėjimo pergale. Tačiau dauguma aušrininkų buvo įsitikinę, kad Lietuva iš miego pabus.

Įrodymai, kad ir mažas susipratusių tautiečių skaičius gali daug padaryti, laikraštis supažindindavo skaitytojus su kitų kraštų veikėjais, padariusiais daug gero savo aplinkai. Taip gana plačiai aprašytas kroatų patriotas Jurgis Strossmager ("Aušra," 1886, nr. 2), latvių veikėjas Kristijonas Kalvinas (Aušra, 1886, nr. 4). "Aušra" kvietė eiti jų pėdomis.

Laikraštis dėjo lietuviškų knygų recenzijų ir supažindindavo su lietuvių rašytojais, jų gyvenimu ir kūryba (S. Daukantu, K. Donelaičiu, kun. A. Strazdeliu ir kt.), spausdindavo daug poezijos.

Dr. J. Basanavičiaus vardu išėjo 1883 m. pirmasis ir antrasis "Aušros" numeriai, atspausdinti Ragainėje. Kiti numeriai išėjo "Lietuvos mylėtojų" vardu. Pirmieji "Aušros" bendradarbiai buvo S. Norkus, J. Višteliauskas, P. Arminas, J. Miliauskas, Malinauskaitė-Šliūpienė, Kriščiukaitis, P. Mašiotas, V. Kudirka, I. Andziulaitis ir kt. Iš viso "Aušros" bendradarbių priskaitoma 66 asmenys, kurie dėl to laiko sąlygų savo pavardėmis tepasirašydavo vos keletas.

Oficialus laikraščio redaktorius J. Mikšas, spaudžiamas Ragainės burmistro, po penkto numerio išvyko į Lietuvą, palikdamas Aušros leidimą M. Jankui su 1000 markių skola spausuvei.

M. Jankus laikraščiu redaguoti pasikvietė Genevoje gyvenusį J. Šliūpą. Jis išvyko į Bitėnus pas Jankų. Pakeliui Prahoje aplankė dr. J. Basanavičių. Šis reikalavo, kad visi "Aušros" rankraščiai prieš spausdinant būtų jo peržiūrėti. Vėliau pasirodė, kad tas reikalavimas nepraktiškas, ir nuo jo Basanavičius atsiskė, bet savo raštais ir patarimais ir toliau rėmė "Aušrą."

Šliūpui vokiečių valdžia uždraudė gyventi Prūsijoje, kaltindama jį politine neištikimybe, nes vokiečiams atrodė "Aušra" esanti palankesnė rusams ir lenkams.

Šliūpas laikraštį redagavo Bitėnų km., gyvendamas pas Jankų.

1884 m. kovo 14 d. Šliūpas redagavimą ir administravimą perdavė iš D. Lietuvos grįžusiam J. Mikšui. Jis, aveldėjęs savo tėvo palikimą, nusipirko Tilžėje spaustuvę ir nuo 1886 metų pradėjo "Aušrą" leisti savo spaustuvėje ir savo lėšomis. Leidinys padidėjo, pasirodė vienas kitas paveikslas.

N. 1

AUSZRA,

Laikrasztis, iszleidziamas

per

Dra. Bassanawicziau.

"Auszra" iszeina Ragainej 20. korno menesio formate knyguose,
arkussines in 8, turincios 16 laksstu.
Preke: ant metu arba 12 N. 2 Mk = 1 rub.,
ant 1/2 metu arba 6 N. 1 Mk. = 50 kap.,
ant 1/4 metu arba 3 N. 50 Pf. = 25 kap.

Apgarsinimai, spaustuwej "Auszros" priimami, kasztuoja uz
kozna pusiau dalita eilute po 20 Pf. = 10 kap.

Apsisteliuoti galima "Auszra" prie wisu wok. ciecu, pustu
nuo 10. majaus szio m.

Ragainej, Kowinis 1883.

Del redakcijej atsiltepia J. Mikszas Ragainej.
Spaustuwe Albano & Kibelkõa.

Paskutinius du Aušros numerius redagavo buvęs liaudies mokytojas Juozas Andziulaitis ir poetas bei visuomenininkas Jonas Mačys.

Bendradarbiai ir leidėjai buvo susispietę į būrelį "Lietuvos mylėtojai."

Jų tarpe buvo labai įvairių žmonių. "Aušros" artimiausi leidėjai ir redaktoriai buvo pasauliniai inteligentai, vadovavęsi populiariais liberališkais šūkiiais. Keldami garbingą pagonišką praeitį, jie kartais ižeisidavo krikščionybę ir Katalikų Bažnyčią. Ypač nepalankiai būdavo paliečiama krikščionybė, redaguojant laikraštį karštam patriotui ir veikėjui, bet aiškiam laisvamaniui dr. J. Šliūpui. Todėl katalikiškoji visuomenė nuo "Aušros" nusigrėžė.

1886 m. vidurvasaryje Mikšas, nepajėgdamas išmokėti skolų, pardavė spaustuvę, ir "Aušra" sustojo. Buvę jos redaktoriai persikėlė į JAV ir čia organizavo draugijas ir įsijungė redaguoti čia leidžiamus laikraščius.

"Aušros" išėjo 40 numerių, tačiau savo uždavinį atliko. Lietuvis jau žinojo, "kuo yra buvęs" ir "kuo yra tapęs," jo tautinė sąmonė atgijo.

Povilo P. Dargio, SLA Prezidento, kalba, pasakyta Boston, Mass. 1977 m. vasario-February 20

BRANGŪS LIETUVIAI, BROLIAI IR SESĖS TAUTIEČIAI:

Jau penkiasdešimt devynerius metus geros valios lietuviai visur telkiasi viešuose susirinkimuose ar susirenka privačiuose suiegose švęsti Lietuvos nepriklausomybės sukakties. Juk, 1918-aisiais metais vasario 16-tąją dieną dvidešimt lietuvių patriotų suėjo draugien Vilniaus mieste kaizerinio okupanto akivaizdoje ir drąsiai pasauliui paskelbė, kad lietuvių tauta vėl atgimusi, kaip nepriklausoma valstybė. Sakau, kad drąsiai paskelbė Lietuvos nepriklausomybę, nes tie patriotai neturėjo savo kariuomenės, neturėjo kokios nors galybės užnugario. Dar reikėjo brandinti nepriklausomybės aktą krauju ir pasiaukojimu. Patiems lietuviams teko nugalėti rusų bolševikų ir vokiečių avantūristų antpuolius ir sulaukyti lenkų imperialistų veržimąsi į Lietuvą. Prastai ginkluoti, be tinkamų rūbų, be pinigų ir karinės medžiagos, be sąjungininkų, patys vieni lietuviai pademonstravo draugui ir neprieteliui, kad Lietuvos valstybingumas yra politinė realybė.

Lietuviams aukotis — nenaujiena. Mūsų tauta neskaitylinga. O kodėl? Atsimenu, kaip kadaise rašytojas Krėvė-Mickevičius aiškino, kodėl tiek mažai lietuvių. Jis aiškino, kad lietuvių tauta visais amžiais kovojo už savo laisvę ir nepriklausomybę. Nemaža lietuvių turėjo paguldyti galvas, kol buvo įveiktas piktasis kryžiuotis. O už kryžiuočių nugaros stovėjo visos Vakarų Europos jėgos.

Mūsiškių skaičius sumažėjo ir kai narsūs lietuviai pastojo kelią totorių atplūdžiui į Europą. O ką gi kalbėti apie caro jungą! Daug lietuvių žuvo, kovodami už svetimą carą ir jo imperialistiškus interesus. Lietuvių kaulai ilsisi Kryme, Kaukaze, Azijoje ir net tolimame Port Arture. Užtat lietuviui nėra svetimas dalykas aukotis.

[Tęsiama 3 pusl.]

TEVYNĖ, 1977 vasario-Feb. 25

Žymieji aušrininkai — dr. JONAS BASANAVIČIUS ir poetas-mokytojas KSAVERAS SAKALAUSKAS-VANAGELIS. Ši nuotrauka daryta Vilniuje 1926 m. vasario 4 d. Ją dedikavo Ks. Vanagelis tuometinei mokytojai Vilniuje Paulinai Tamulionytei-Ancevičienei

Povilo P. Dargio, SLA Prezidento, kalba, pasakyta Boston, Mass. 1977 m. vasario-February 20

[Tęsiama iš 2 pusl.]

Pasitaikius progai atgauti savo tautos laisvę lietuviai nebijojo padėti savo galva už nuosavo židinio, nuosavo sodžiaus laisvę. Užtat milijonai lietuvių, gerais laikais ir liūdesio valandoje, viešai ar slapta, kaip sąlygos diktuoja, minėjo ir tebemini Vasario 16-ąją. Tai yra brangiausia mūsų tautos šventė.

Ir Amerikos lietuviai, net ir tie, kurių bočiai labai seniai atvyko į Ameriką supranta Lietuvos nepriklausomybės reikšmę. Kodėl? Todėl, kad ir jų seneliai ir tėveliai sielėjosi tėvynės laisvės atgavimu.

Lietuvių tautinis atgimimas įvyko abipus Atlanto. Tautos atgimimą į šiuos krantus atnešė aušrininkai daktaras Jonas Šliūpas ir kunigas Aleksandras Burba. Taip, laisvamanis ir katalikų kunigas — bet abudu pirmoje eilėje Lietuvos sūnūs. Jų ir jų bendradarbių dėka atsirado ir suklestėjo lokios patriotinės visuomeninės organizacijos, kaip Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Tėvynės Mylėtojų Draugija ir daug kitų organizacijų. Šios didžiulės organizacijos ne tik pažadino mūsų tautiečius imigrantus iš miego — burtis ir dirbti tautišką darbą, bet taip pat padėjo tėvynei atsispirti prieš despotišką carizmą, o vėliau visokeriopa prisidėjo prie Lietuvos valstybės atstatymo.

Užtat, mielieji broliai ir sesės, Vasario 16-oji tebėra daugiau, kaip trispalvės, geltonos-žalios-raudonos vėliavos plėvesys, vasario šešioliktoji turi gilesnę reikšmę, kaip organizacijų ir draugijų vėliavų išsirikiavimas, iškilmingos pamaldos, tautinių drabužių vilkėjimas, patriotiškai lietuviškai dainuojančių chorų pasirodymas, Herbo Vyčio išstatymas ar politikų gražbylystė. Yra ir daug kitų progų, kada lietuviai gali su šumnumu ir spalvingais tautiniais šokėjais pasirodyti ir baliavoti.

Vasario šešioliktoji — svarbiausia, yra reikšminga todėl, kad — buvusi pasmerkta pradžiai tauta — stebuklingai prisikėlė. Jūk, vargšė, vyžota, beraštė Lietuvėle buvo carų engiama, jos bajorija išpaikusi sulenkėjo, vargšus valstiečius muškėlius nuožmiai skriaudė. Dažnas inteligentas darė karjerą Rusijos gilumoje, nes garbino aukso rublį! Bet Lietuvos kaimiečio tautiškasis genijus neužgeso, ir tarsi, graikų mitologijos sfinksas — Ugnies paukštis — kilo iš griuvėsių bei pelenu.

Vasario šešioliktosios deklaracija paskelbė Lietuvos respubliką, tautiniais, demokratiniais ir laisvais pamatais statytą. Ši Lietuvos respublika laisvai gyvavo vos dvidešimt dvejus metus. O šių metų birželis paženklin Lietuvos įjungimo smurtu į Sovietų Sąjungą trisdešimt-septintą gedulingą sukaktį. Reiškia, šioje gadyneje Lietuva jau ilgiau kenčia po Sovietų jungu, negu būta nepriklausomybės džiaugsmo. Vistiek geros valios lietuviai dar susirinkę kurią nors vasario 16 dieną, ir sąlygoms leidžiant pasauliui paskelbs įvairiomis kalbomis ir raštais savo pasitikejimą Lietuvos nepriklausomybės atstatymu. Taip, lietuviai nesiliaus protestavę neteisingą Lietuvos suverenumo uzurpavimą Sovietų Sąjungos. Bet ir tokios patriotinės pasipriešinimo svetimai okupacijai manifestacijos nėra pagrindinė priežastis lietuviams minėti vasario šešioliktą dieną.

Kol pasaulyje tebėra geros valios lietuvių, vasario šešiolikta diena bus minima su pasididžiavimu ir pasišventimu. Mat, Vasario šešioliktą dieną kiekvienas lietuvis privalo iš naujo prisiekti idealui, kad lietuvių tauta turi prigimtą teisę džiaugtis laisvės ir nepriklausomybės vaisiais.

Vasario šešiolikta diena kiekvienam lietuviui primena, kad po šimto dvidešimties metų rusų — svetimos valdžios — lietuvių tauta apsisprendė įstoti į pažangiųjų valstybių sąjungą, kaip gajus, visuomeniškai subrendęs, politinis ir ekonomiškai vienetas, kurį tvarko ir valdo patys lietuviai.

Ko siekė anuometiniai Lietuvos patriotai ir veikėjai? Trumpai ir drūtai — jų politinis principas buvo toks:

Lietuvių tautos laisvė ir Lietuvos valstybės nepriklausomybė yra tautos būtybės ir jos visokeriopos gerovės būtinoji sąlyga.

1918-ųjų metų lietuviai patriotai ir Lietuvos nepriklausomybės kovų kūrėjai — savanoriai, kareiviai, šauliai ir partizanai puikiai suprato šio principo reikšmę ir teisingumą. Jie puikiai suprato, kad laisvė ateis Lietuvos gyventojams tik tada, kada jie patys valdysis ir bus savo likimo gaspadoriais.

Sakoma, kad pažangios tautos žymės yra šios: kūrybiškumas, draugingumo ir visuomeniškumo puoselėjimas; kiekvieno piliečio potencialo ugdymas; tiesos, grožio ir gerbūvio iškilimas ir gyvenimo-pragyvenimo lygio pakėlimas.

Tokios žymės buvo matyti Lietuvos respublikoje . . . . Nežiūrint didžiojo pasaulinio karo ir nepriklausomybės karų šešerių metų Lietuvoj padarytų nuostolių, nežiūrint istorinės sostinės Vilniaus ir trečdalis teritorijos lenkų pilsudskininkų paglemžimo, nepriklausomo gyvenimo per dvejus dešimtmečius atstatytoji Lietuvos valstybė padarė milžinišką pažangą beveik visose kūrybingumo ir statybos srityse. Žemės ūkio reforma gan greit permainė Lietuvos ekonominę struktūrą geron pusėn.

Lietuva buvo laimingas ir pažangus kraštas, kuris pasitikėjo savo gražia ateitimi. O tai nebuvo kažkokių kunigaikščių ar pasakiškų bajorų karžygių darbai! O ne. Tai buvo lietuvių artojų ir paprastų kaimiečių vaikų nuopelnas. Juk visa generacija, šviesuolių karta kilo iš tų paprastų bakūžių, lūšnelių ir stubelių ir išsimokslinę parodė igudusiam pasauliui, ką savarankiškai lietuviai savo jėgomis gali atlikti. Ir Amerikos lietuviai, kartu su tėvyne, džiaugėsi atgimusios tautos darbais ir laimėjimais.

Kiek Lietuvos gyventojai dar būtų savarankiškai nuveikę per tuos paskutiniuosius trisdešimt septyneris metus, jei ne sovietų okupacija!

Geros valios žmogaus sąžinė negali pakęsti smurto ir ypač melo. Ar geros valios lietuvis gali likti abejingas savo brolių ir sesių žiauriam likimui?

Šiandien minint Lietuvos nepriklausomybės šventę, atnaujinkime šventą priesaiką dėti pastangas gražinti tautinio apsisprendimo teisę savo prabočių ir mūsų kraštui, tėvynei Lietuvai. Mūsų šventa pareiga yra apsaugoti lietuvių tautą ir jos kultūrą nuo asimiliacijos — svetimybų ir visokeriopo išnaudojimo.

Apsidairykim ir čia pat pačiame Bostone. Kokių puikių čia galimybių yra veiklai. Bet visų pirma mums reikia vienybės. Ką čia noriu pasakyti? Trumpai tariant, mažai tautai susiskaldymas ir vidaus nesutarimas yra per brangus liuksusas. Mūsų dabartiniai priešai yra galingi. Užtat privalome mesti šalyn visokius asmeninius ginčus ir ambicijas. Negriaukim veikiančiųjų institucijų, nekenkim viens kitam. Darbo visiems tikrai užtenka.

Tokiu vieningumu buvo siekiama toji Lietuvos laisvė, kurią šiandien minim . . . . To vieningumo mus mokė dr. Jonas Basanavičius, kurį su gilia pagarba šiandien minim jo penkiasdešimtoje metinėje nuo jo mirties. Ir nėra didesnės pagarbos šiam didžiajam lietuviui, kaip, jį prisiminus, laikytis to didžio vertingo patarimo, jo sakyto gyvu ir rašytu žodžiu, t. y. laikytis vienybės.

Lietuvių konferencijos 1905 ir 1917 metais Vilniuje buvo vadovaujamos daktaro Jono Basanavičiaus. Po antrosios konferencijos sudarytoji Lietuvos taryba buvo vadovaujama taip pat jo, jį išrinkus Lietuvos Tarybos pirmininku. Jis visur tiesiog cementavo veikliuosius lietuvius sudarymui to akį veriančio ispūdžio, kad lietuvių tauta yra verta laisvo ir savistovaus gyvenimo, Lietuva gali būti valstybė sau, kad lietuviai turi savąją sveiką išmintį tarpusavio gyvenimui ir sugyvenimui su savo kaimynais.

Kai menu aną istorinę Lietuvos Tarybą, grindžiusią kelią į Lietuvos nepriklausomybę, žinokim ir dabar esančiąją Amerikos Lietuvių Tarybą. Ši Taryba veikia skirtingose sąlygose ir labai pakitėjusiais laikais. Tačiau ši Amerikoje esanti veikiančioji lietuvių Taryba, kurios vardu čia jums kalbu, turi ir tą patį didį tikslą, kuriuo gyveno 1917-18 metų Lietuvos Taryba, Vilniuje — gražinti Lietuvą į garbingą gyvenimą, gražinant Lietuvą į laisvę, padėti visomis išgalėmis Lietuvai nusikratyt svetimo okupacinio jungo.

Kuo dabar Amerikos Lietuvių Taryba galėtų padėti Lietuvai politiškai? Sakoma, Lietuvai laisvė tėra galima, jei atsiras tam tikros palankios tarptautinės sąlygos ir . . . jei kas galingųjų valstybių Lietuvai ateis pagalbon, jei Lietuva tokių draugų turės. Tai tikra tiesa. Tačiau šiai tiesai dar būtinausia reikia vieno svarbaus įterpimo, būtent, jei nori turėt draugų, pasirodyk kad tos draugystės esi vertas. Nesvarbu, kad lietuvių tauta yra ne iš didžiųjų, nesvarbu, kad lietuviai ir Amerikoje yra ne didžioji mažuma. Labai svarbu, kad laisvės reikalavimuose ir siekimuose būdami neperkalbami, t. y. tvirti, vis dėlto kad būtume tvirti išmintingumu, tarpusavyje, reikštumėmės ne perdėtomis pretenzijomis iš draugingai

[Tęsiama 4 pusl.]

45% DISCOUNT FOR THE FIRST YEAR TO ALLIANCE MEMBERS, THEIR FAMILIES AND TO ALL THE LITHUANIANS OF GOOD WILL. DURING THE SPECIAL MEMBERSHIP DRIVE NO MEDICAL EXAMINATION IS REQUIRED

45% NUOLAIDA PER PIRMUOSIUS METUS SLA NARIAMS, JŲ ŠEIMOMS IR VISIEMS GEROS VALIOS LIETUVIAMS. SPECIALAUS VAJAUS METU Į SLA NARIAIS PRIIMAMI NUO 1 IKI 70 M., NETIKRINANT SVEIKATOS

ISMOKAMOS APDRAUDOS

1977 m. vasario 5 d.
Ignas Gatautis, 14 Kp., Cleveland, OH, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1967 m. rugpjūčio 1 d., mirė 1976 m. rugsėjo 27 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Dominikai Gatautis.
Povilas Rokas, 38 Kp., Brooklyn, N. Y., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1962 m. balandžio 17 d., mirė 1976 m. birželio 16 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Rose Rokas.

Frank Silonas, 43 Kp., So. Boston, MA, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1939 m. spalio 11 d., mirė 1977 m. sausio 15 d. Apdrauda išmokėta velionio giminaitėi Sofia Egaunis.

Viso: \$2,500.00
 1977 m. vasario 12 d.
John Kaulinas, 238 Kp., Chicago, IL, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1925 m. rugpjūčio 2 d., mirė 1977 m. sausio 2 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai Violet Vaitis.

1977 m. vasario 19 d.
Elzbieta Aurilūtė-Milvydas, 43 Kp. So. Boston, MA, gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1935 m. lapkričio 13 d., mirė 1976 m. spalio 29 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Elizabeth Natkus.

Magdalena Gražulienė, 169 Kp., Ambridge, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1939 m. sausio 8 d., mirė 1976 m. gruodžio 15 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Magde Mayer.

Elzbieta Bulotienė, 187 Kp. New Philadelphia, PA, gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1917 m. gruodžio 31 d., mirė 1976 m. gruodžio 12 d. Apdrauda išmokėta velionės sūnui Winfield Bulota.

Viso: \$984.00
 1977 m. vasario 26 d.
Peter S. Budd, 53 Kp., Chelsea, MA, gimęs Hyde Park, MA. Prie SLA prisirašė 1947 m. spalio 1 d., mirė 1977 m. sausio 1 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Mary C. Budd.

Viscas Bankauskas, 347 Kp., Providence, R. I., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1927 m. lapkričio 1 d., mirė 1977 m. sausio 16 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai Mary Wasilewski.

Viso: \$425.00
 Nuo 1977 metų pradžios bendrai, iš viso: \$14,517.00

ISMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

1977 m. vasario 5 d.
Stella M. Strazdas, 286 Kp., Linden, N. J.
Isidore J. Waitkus, 297 Kp., Greenfield, MA.

Viso: \$2,000.00
 1977 m. vasario 12 d.
Rata M. Slepetyš, 3 Kp., Elizabeth, N. J.
 Nuo 1977 m. pradžios bendrai, iš viso: \$5,333.00

ISMOKAMOS LIGOJE PASALPOS

1977 vasario 12 d.
A. Steponavičius, 57 Kp., Worcester, MA ..... už 8 sav. ir 2 d.
R. Cernauskienė, 66 Kp., Ansonia, CT ..... už 11 sav. ir 6 d.
A. Andriulaitis, 66 Kp., Ansonia, CT ..... už 3 sav. ir 5 d.
J. W. Schrader, 141 Kp., So. Fork, PA ..... už 8 sav. ir 1 d.
M. Siracki, 173 Kp., Lowell, MA ..... už 11 sav.

Iš viso: \$239.50
 1977 m. vasario 26 d.
J. Lazauskas, 40 Kp., Pittsburgh, PA ..... už 11 sav. ir 6 d.
J. Paniuski, 77 Kp., Rockford, IL ..... už 8 sav. ir 3 d.
O. Svirskienė, 211 Kp., Mahanoy City, PA ..... už 4 sav. ir 5 d.

Iš viso: \$287.00
 Nuo šių metų pradžios bendrai iš viso: \$1,021.99

Kairėje: Kathryn Mackota, SLA 73 Motery Kp., Pittsburgh, Pa., pirmininkė. Dešinėje: A. M. Jurašienė ir Simas Kudirka, A. Zaprackas iš Detroit, Mich., T. Venclova, naujai atvykęs iš Lietuvos, P. Wytenuš, Lietuvos nepriklausomybės minėjime, Brooklyne.

Nuotrauka dešinėje S. Narkėliūnaitės

1976 METŲ IV KETVIRČIO SLA APYSKAITA

PAJAMOS			
	Spalis	Lapkričio	Gruodžio
Visų Kuopų Duoklės	\$ 3,511.52	\$ 6,486.00	\$ 8,224.62
Nuošimčiai	18,257.02	14,774.19	12,889.75
Atmokėti Bonai	—	24,994.25	—
Atmokėtos Morgičiu Pask.	—	—	185.00
Nuomos	40.00	40.00	40.00
Prenumeratos	15.00	4.00	6.00
Viso	\$21,823.54	\$46,298.44	\$21,345.37

ISLAIDOS	
Pomirtinių	
Spalis mėn. 1976	\$13,780.00
Lapkričio " "	6,495.00
Gruodžio " "	9,742.00
	\$30,017.00
Ligoje Pasalpos	
Spalis mėn. 1976	\$ 624.27
Lapkričio " "	385.00
Gruodžio " "	599.69
	\$ 1,608.96

Taupomoji Apdrauda	
Spalis mėn. 1976	\$ 1,500.00
Lapkričio " "	6,500.00
Gruodžio " "	3,000.00
	\$11,000.00
Atšauktoji Apdrauda	
Spalis mėn. 1976	\$ 1,588.11
Lapkričio " "	1,905.88
Gruodžio " "	1,271.55
	\$ 4,765.54

Išmokėjimai iš Fraternalinio Fondo (našlių-našlaičių, tautišku centų)	
Spalis mėn. 1976	\$ 67.15
Lapkričio " "	7,745.00
Gruodžio " "	39.87
	\$ 7,852.02

SLA Pildom. Tarybos narių kelionės išlaidos, nakvynės, dienpinigiai ir kitos išlaidos:	
Spalis mėn. 1976	\$ 1,560.61
Lapkričio " "	2,727.39
Gruodžio " "	1,789.42
	\$ 6,077.42

ALGOS:	
Spalis mėn. 1976	
SLA Raštinės Tarnautojams	\$ 4,738.50
" Spautuvės "	432.00
" Pildom. Tarybos nariams	698.50
	\$ 5,869.00
Lapkričio mėn. 1976	
SLA Raštinės Tarnautojams	\$ 3,542.00
" Spautuvės "	288.00
" Pildom. Tarybos nariams	1,076.50
	\$ 4,906.50

Gruodžio mėn. 1976	
SLA Raštinės Tarnautojams	\$ 3,569.95
" Spautuvės "	288.00
" Pildom. Tarybos nariams	1,080.00
	\$ 4,937.95
SLA Nuosavybė	
307 West 30th St., N. Y. C.	
Spalis mėn. 1976	\$ 1,288.92
Lapkričio " "	423.37
Gruodžio " "	743.86
	\$ 2,456.15

"TEVYNĖS" ISLAIDOS	
Spalis mėn. 1976	
"Tėvynės" raidžių surinkimas ir sulaužymas	\$ 532.50
"Tėvynės" spausdinimas	396.00
Ekspedicija	150.00
Paštas	104.34
	\$ 1,182.84

Lapkričio mėn. 1976	
"Tėvynės" raidžių surinkimas ir sulaužymas	\$ 257.50
"Tėvynės" spausdinimas	198.00
Ekspedicija	150.00
Paštas	50.29
	\$ 655.79

Gruodžio mėn. 1976	
"Tėvynės" raidžių surinkimas ir sulaužymas	\$ 527.50
"Tėvynės" spausdinimas	396.00
Ekspedicija	150.00
Paštas	150.33
	\$ 1,223.83
Organizatoriams Atlyginimai	
Spalis mėn. 1976	\$ 779.90
Lapkričio " "	1,538.47
Gruodžio " "	129.34
	\$ 2,447.71

Daktarams atlyginimas	
Lapkričio mėn. 1976	\$ 10.00
Gruodžio " "	12.00
	\$ 22.00

Sugrąžinti mokesčiai	
Spalis mėn. 1976	\$ 329.92
Lapkričio " "	110.56
Gruodžio " "	446.31
	\$ 886.79

IVAIRŪS ISMOKEJIMAI

Spalis mėn. 1976	
Social security	\$ 373.76
N. Y. S. Unempl. Ins. III Qt. 1976	54.87
Paštas ir Telefonas	373.24
Aktuarinės išlaidos	1,249.00
Teisiniams Patarėjams	150.00
Mellon Bank — Invest. Expenses	2,032.00
Nuoma	150.00
Garsinimai	21.00
Greeley Stationers, Inc.	48.94
Raštinės reikmenys	54.18
Raštinės išlaidos	15.65
Smulkios išlaidos	11.56
Literatūra	26.00
	\$ 4,560.20

Lapkričio mėn. 1976	
Social security	\$ 296.11
Paštas ir Telefonas	396.99
Aktuarinės išlaidos	1,311.00
Investmentų komisijai	158.00
Nuoma	50.00
Garsinimai	71.00
Howard Printing Corp.	183.00
Raštinės reikmenys	45.60
Raštinės išlaidos	435.65
Fidelity & Dep. Co. of Maryland — Bond	131.00
Smulkios išlaidos	1.28
Nuošimčiai	514.06
	\$ 3,591.69

Gruodžio mėn. 1976	
Social security	\$ 297.95
Paštas ir Telefonas	568.68
Aktuarinės išlaidos	169.00
Nuoma	150.00
Literatūra	18.00
Garsinimai	21.00
Howard Printing Corp.	119.25
Raštinės reikmenys	144.50
Raštinės išlaidos	540.65
Smulkios išlaidos ir Xmas Gratuities	320.88
	\$ 2,349.91

Pensijos SLA Tarnautojams	
Spalis mėn. 1976	\$ 154.38
Lapkričio " "	154.38
Gruodžio " "	154.38
	\$ 463.14

Seimo Išlaidos	
Lapkričio mėn. 1976	\$ 175.00
	\$ 175.00

Spalis, Lapkričio ir Gruodžio mėn. 1976 m. bendrai, iš viso:	
	\$97,049.44

INVESTUOTA:

Nupirkti Bonai	
Lapkričio mėn. 1976	
U. S. Treasury Bonds 7-7/8%	\$25,265.63
Viso	\$25,265.63

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO SVEIKINIMAS LIETUVAI

Washingtonas. — Vasario 16 išvakarėse Lietuvos respublikos atstovas Washingtono dr. Stasys Bačkis iš valstybės sekretoriaus pareigas einančio Arthur Hartman gavo pasveikinimą Lietuvai, kuriame tarp kito pasakyta, kad iš Lietuvos kilę piliečiai savo tautiniu įnašu Ameriką praturtino. Pasidžiaugė ir lietuvių nepalaužiamu siekimu laisvės ir apsisprendimo Lietuvai.

Philadelphia, Pa.

TAUTOS SVENTĖ

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas įvyko sekmadienį, vasario 20 d. K. Ciurlionio vardo Lietuvių Namų bendrovės (2715 East Allegheny Ave.) patalpose. Minėjimas pradėtas pamaldomis šv. Andriejaus bažnyčioje (1913 Wallace St.) 10 val. 30 min.

Minėjime 3 val. p. p. kalbas pasakė Mons. Geno Baroni (Washington, D. C.) ir p. Regina Žymantaitė iš New York. Minėjimą pajavairino nuotaikingasis "Vilties" choras, vadovaujamas p. Leono Kaulinio ir šaunusis tautinių šokių "Aušrinė" sambūris, globojamas pp. Birutės Valašienės, o vadovaujamas p. Marytės Radikienės.

VLIKO IR LIETUVOS KONSULATO VASARIO 16 MINEJIMAS

Lietuvos Generalinio Konsulo ir VLIKO suruoštam Vasario 16-sios priėmimo dalyvavo per šimtą svečių, kurių tarpe New Yorko Miesto valdžios atstovai, draugingų valstybių konsulai, televizijos bei radio komentatoriai ir Didžiojo New Yorko lietuvių organizacijų vadai.

Įpusėjus pobūviui, generalinis konsulas A. Simutis trumpu žodžiu apibūdino Vasario 16-osios Aktą ir kartu atkreipė susirinkusių dėmesį į tai, kad šiuo metu okupantai yra suaktyvinę žmogaus teisių ir ypatingai religinės laisvės varžymą okupuotoje Lietuvoje.

New Yorko Miesto Majoro ir savo vardu sveikino Konsularinio Korpuso direktorė p. Marcia Dawkins, taipgi sveikinimo žodį tarė New Yorke esančių kitų Valstybių Konsulų Draugijos dekanas Urugvajaus gen. konsulas H. Y. Goyen-Alvez ir Kinijos generalinis konsulas ambasadorius Konsin Shah. Pastarasis jausmingam žodyje priminė, kad nors kinai ir lietuviai gyvena priešingose žemės pusrutulio šonuose, jie turi daug bendro — abi tautos myli laisvę, už kurią kietai kovoja. Dėkodamas už sveikinimą ir linkėjimus, konsulas Simutis priminė, kad šiandien yra kinų naujųjų metų diena ir pasveikino jį su 4675-aisiais kinų metais. Dalyviai prie sveikinimų prisidėjo kraštais plojimais.

Pabaigai konsulas pristatė ką tik iš Vilniaus atvykusį kovotoją už žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje rašytoją Tomą Venclovą. Būdamas kuklus, atsipašęs, kad dėl nepakankamo anglų kalbos mokėjimo jis negalįs tinkamai išsireikšti, susirinkusiems padėkojo už dėmesį

New Yorko miesto mero proklamaciją, skelbiančią Vasario 16-ąją Lietuvos nepriklausomybės pagerbimo dieną, priima New Yorko Lietuvių Altos veikėjai: iš k.

į d.: A. Mažeika, SLA Centro sekretorė G. Meiliūnienė, Arlene Wolff, Altos pirmininkas P. CWytenuis, ALTos sekretorius P. Ažuolas.

Ch. Binkins nuotr.

ir papasakojo, kad jis yra vienas iš penkių lietuvių grupės, kurie yra viešai išreiškę protestą prieš Helsinkio susitarimu garantuotų žmogaus teisių laužymą Lietuvoje. Suminėjęs kitus keturis grupės narius Lietuvoje, jis prašė juos prisiminti, nes jų likimas yra dideliame pavojuje. Jo trumpas žodis, pasakytas gana gera anglų kalba, buvo sutiktas šiltais plojimais. Kalbos užbaigtos Lietuvos himnu.

Tarpe draugingų valstybių konsulų buvo pastebėti Colombijos gen. konsulas E. R. Lemos, Estijos atstovas ir gen. konsulas E. Jackson, konsulas A. Linkhorst su ponia, Haiti gen. konsulas W. Florestal, Jamaica gen. konsulas G. A. Groves, Trinidado ir Tobago konsulai ir Pietų Afrikos gen. konsulas V. G. Stock. Rep.

SLA 3 KP. SUSIRINKIMAS KOVO 20

SLA 3 Kp. metinis susirinkimas įvyks 1977 m. kovo 20 d., sekmadienį, 12 val. dieną Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second St., Elizabethport, N. J.

Darbotvarkėje bus sprendžiami įvairūs Kuopos reikalai, priimami apdraudų mokesčiai, išklausomi valdybos pranešimai, aptariami labai nariams palankūs Specialaus SLA vėjaus reikalai ir renkama 1977-iesiems metams Kuopos valdyba.

Šis pranešimas yra oficialus. Atvirukų nei laiškų nebus siuntinama. Dalyvaukite visi.

SLA 3 Kp. Valdyba

**JEI VISI SLA NARIAI ĮRAŠYTŲ
BENT PO VIENĄ NARI, SLA
DVIGUBAI PADIDĖTŲ IR PAGY-
VINTŲ VISŲ LIETUVIŲ VEI-
KLĄ! MĖGINKIMI!**

THE MAYOR'S OFFICE of SPECIAL EVENTS

CITY OF NEW YORK

PUBLIC RELATIONS
DIVISION

42 BROADWAY
NEW YORK, N. Y. 10004
566-7258

Arlene Wolff,
Assistant to the Mayor

MAYORAL PROCLAMATION DESIGNATES FEBRUARY 16TH AS "LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY"

On behalf of Mayor Abraham D. Beame, Assistant to the Mayor Arlene Wolff proclaims Wednesday, February 16th to be "Lithuanian Independence Day" in New York City.

Commissioner Wolff presents the Mayoral proclamation to ranking members of the Lithuanian American Council of New York in ceremonies taking place at 12 noon, Wednesday, Feb. 16th, at the Mayor's Office of Special Events, 42 Broadway, fourth floor.

PROCLAMATION

February 16, 1977, marks the 59th anniversary of the Independence of Lithuania which was restored in 1918 after a long and bitter struggle. This cherished liberty was ended in 1940 when the Lithuanian people were again subjugated.

Lithuanians have contributed significantly to the varied cultural heritage of New York City.

It is most fitting that this occasion should confirm the support of all Americans to the great cause of self-determination and personal liberty for all nations. These principles, denied today to so many of our brothers and sisters are the principles held sacred by the American people.

Now, therefore, I, Abraham D. Beame, Mayor of the City of New York, do hereby proclaim February 16, 1977, as

"LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY"

in New York City, and call on our citizens to honor Americans of Lithuanian descent in this commemorative observance.

In witness whereof I have hereunto set my hand and caused the seal of the City of New York to be affixed.